

Вибіркова дисципліна. 4 семестр

1.1. Стародавні мови.

Мета курсу: сформувати в студентів базові мовні навички зі старослов'янської та латинської мов.

Завдання курсу: навчити читати юридичні джерела і розуміти міжнародну наукову термінологію, а також можливість ознайомлення з античною культурою, її впливом на розвиток сучасної науки; навчити читати, перекладати, розуміти тексти зі старослов'янської мови.

Зміст дисципліни: Історія розвитку латинської мови. Історія розвитку старослов'янської мови. Алфавіт. Фонетика. Голосні та приголосні звуки. Наголос. Дієслово. Граматичні категорії латинського дієслова. Іменники. Прикметники. Синтаксис.

Обсяг курсу: 5 кредитів (150 годин); 13 лекційних та 14 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Локайчук С. М.

1.2. Релігія та церква в Україні в давні часи та добу середньовіччя

Мета курсу: дослідити становлення і розвиток релігії та церкви в Україні від найдавніших часів і до початку XX століття.

Завдання курсу: формування та систематизація знань щодо поширення релігійних вірувань в Україні; аналіз найважливіших подій, що вплинули на розвиток релігії та церкви на українських теренах; прослідкувати основні етапи еволюції релігійних поглядів українців; розглянути міжконфесійні відносини в Україні та дослідити взаємини церкви та держави на різних етапах становлення української державності;

Зміст дисципліни: поширення перших релігійних вірувань на українських теренах. Запровадження християнства та його вплив на розвиток Давньоруської держави. Релігія та церква у Галицько-Волинському князівстві. Міжконфесійні відносини Великому князівстві Литовському. Запорізьке козацтво на варті українського християнства. Державно-церковні відносини в Російській та Австрійській імперіях.

Обсяг курсу: 5 кредитів (150 годин); 13 лекційних та 14 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Рудянин І.П.

1.3. Проблеми війни та миру в стародавньому світі

Мета курсу: сформувати у студентів уявлення про роль та значення війни та миру в історії стародавнього світу.

Завдання курсу: вивчити джерела з історії військових конфліктів в стародавню та античну добу; охарактеризувати військову систему, тактику та стратегію армій країн Стародавнього Сходу та Античної доби; з'ясувати роль та значення військових конфліктів в еволюції старосхідних та античної цивілізацій.

Зміст курсу: Військові зіткнення як основний метод вирішення міжполісних та міжнародних проблем. Війна – головний засіб розширення життєвого простору стародавніх суспільств.

Стародавній Схід: війна та держава. Особливості військової організації античного поліса. Громадянин античного грецького поліса – воїн. Своєрідність спартанської громадянської общини, воєнізація громадянства. Міф про Спарту. Тактика і стратегія грецького війська: від Мільтіада до Александра. Міжполісні об'єднання як спосіб вирішення міжнародних проблем: симахія, амфіктонія. Традиції проксенії. Третейське судочинство і посередницька дипломатія. Теорія панеллізму. Філіп II Македонський. Александр Македонський: македонський цар, грецький воїн.

Громадянин римської цивітас і військова справа. Держава та армія. Військова організація стародавнього Риму: шляхи еволюції та характерні риси. Римські полководці: новітні підходи до організації війська. Дипломатія в Стародавньому Римі: цілі, методи, засоби. Поняття війни та

миру у Полібія («Загальна історія», «Тактика»). Вітрувій та Фронтін про військову справу римлян. Зброя, обладунки античного воїна. Військова інженерія, технічне забезпечення армії, артилерія, фортифікація. Морський флот.

Обсяг: 5 кредитів (150 годин); 13 лекційних та 14 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Шульга С. А.

Вибіркові дисципліни в межах спеціалізацій (дивитись за навчальними планами).

Давньоруська держава в системі міжнародних відносин

Мета курсу. Поглибити знання студентів з нормативного курсу «Давня та середньовічна історія України», зокрема, теми «Київська Русь»; висвітлити питання про основні напрями зовнішньої політики, про характер та зміст відносин Русі з іноземними державами.

Завдання курсу:

- окреслити основні вектори зовнішньої політики Київської Русі;
- визначити характер та зміст відносин Русі з іноземними державами;
- показати вплив цих відносин на політичний, економічний та культурний розвиток Русі і її партнерів;
- визначити роль і місце Київської Русі у системі міжнародних відносин та європейській геополітиці.

Зміст курсу. Основні напрями зовнішньої політики Русі. Русь і Візантія. Вплив Візантії на культурні традиції Київської Русі. Європейський вектор зовнішньої політики Києва. Київська Русь і країни Центральної Європи. Київська Русь і держави Західної Європи. Східна політика Київської Русі. Русько-хазарські відносини. Відносини Київської Русі з кочівницьким степом. Монголо-татари і Русь.

Обсяг: 1,5 кредита (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю: залік.

Викладач – ст. викл. Приймак В. О.

Давня та середньовічна археологія Волині

Мета курсу. Сформувані у студентів знання про основні етапи давньої та середньовічної археології Волині з метою фахової підготовки студентів-істориків, майбутніх вчителів-краєзнавців, музеєзнавців.

Завдання курсу:

- на основі археологічних пам'яток показати основні етапи розвитку Волині в давній та середньовічний час;
- показати особливості розвитку матеріальної та духовної культури населення Волині означеного періоду;
- звернути увагу студентів на взаємозв'язок археологічних культур в процесі історичного розвитку населення краю;
- показати роль і місце Волині як контактної зони між Сходом і Заходом Європи.

Зміст курсу. Характеристика археологічних джерел для вивчення курсу. Розвиток людського суспільства в добу кам'яного віку. Суспільно-економічний розвиток населення Волині в епоху міді – бронзи. Ранньозалізний вік на території Волині. Племена лежицької, милоградської та поморсько-кльошової культур. Слов'яни Волині на рубежі та в першій половині I тисячоліття до н. е. Культура Волині в ранньому середньовіччі. Історико-культурний розвиток краю в період Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Археологія Волині в період пізнього середньовіччя та козаччини.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 15 лекційних та 7 практичних занять.

Підсумкова форма контролю: залік.

Викладач – проф. Кучинко М. М.

Середньовічні поселення Волині

Мета курсу. Поглиблене вивчення студентами проблем археології Волині в плані з'ясування характеру поселенських комплексів IX–XIV ст.

Завдання курсу:

- вивчити джерельну базу стосовно поселень Волині IX–XIM ст.;
- з'ясувати локальні особливості пам'яток археології означеного часу;
- вивчити шляхи виникнення міст;
- проаналізувати матеріальну і духовну культуру міського населення на базі археології;
- визначити топографію та укріплення городищ;
- вивчити функції городищ;
- з'ясувати планіграфію і систему забудови середньовічних селищ;
- вивчити архітектуру та житла Волині.

Зміст курсу. Джерела вивчення курсу. Давньоруські міста Волині. Міста Волині, не згадані в літописах. Волинські міста другої половини XI – першої половини XII ст. Міста Західної Волині XIII – середини XIV ст. Давньоруські городища Волині у світлі топографії. Конструкція оборонних укріплень городищ. Соціальний зміст городищ. Селища Волинської землі. Житлове будівництво на Волині в час раннього і розвинутого середньовіччя. Архітектурні пам'ятки Волині. Цивільне і культове зодчество краю.

Обсяг: 1,5 кредита (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю: залік.

Викладач – проф. Кучинко М. М.

Історія українського козацтва

Мета курсу: дослідити становлення та основні етапи розвитку українського козацтва.

Завдання курсу: з'ясувати причини виникнення козацтва на українських теренах; дослідити повсякденне життя українських козаків; висвітлити участь українського козацтва у тогочасних війнах; аналіз процесу формування козацтва як феномену світової культури; формування вмінь та навичок роботи з історичними джерелами.

Зміст дисципліни: Козацтво як соціокультурне явище. Поява козацтва на українських теренах. Запорізька Січ – державне адміністративне утворення. Історія та топографія восьми Запорізьких Січей. Економічне життя Запорізької Січі. Повсякденне життя запорізького козацтва. Українське козацтво у літературі. Структура козацького стану. Військова символіка та клейноди Запорізької Січі. Збройні сили та бойові засоби запорізьких козаків. Видатні козацькі битви.

Обсяг курсу: 90 годин, 3 кредити.

Підсумкова форма контролю – залік

Викладач – доц. Рудянин І.П.

Туристичне краєзнавство України

Мета курсу. Розкрити туристичний потенціал різних регіонів України.

Завдання курсу. Показати основні групи туристичних об'єктів держави та охарактеризувати їх співвідношення по окремим історико-географічним регіонам. Змалювати структуру та потенціал туристичного сервісу України.

Зміст курсу. Характеристика туристичного комплексу України. Туристичний сервіс. Транспорт, готельне господарство. Туристичне краєзнавство окремих регіонів. Київ і його краєзнавчі об'єкти. Середнє Подніпров'я. Волинь. Галичина. Закарпаття. Поділля. Лівобережжя. Слобожанщина. Донбас. Причорномор'я. Крим.

Обсяг: 1,5 кредита (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Панишко С. Д.

Семантика давньоримського побуту

Мета курсу: формування у студентів уявлення про побут стародавнього Риму як однієї із складових давньоримської цивілізації.

Завдання курсу: визначити основні чинники формування побутових ознак стародавнього Риму; прослідкувати їх взаємозв'язок із побутовими характеристиками давньосхідних цивілізацій; проаналізувати економічні, соціальні, політичні та культурно-етнічні побутові характеристики давньоримської цивілізації.

Зміст курсу: Суспільне життя та побутова повсякденність утворюють дві нероздільних сторони життя цивілізації. Суспільне життя пов'язане з побутом, оскільки втілюється в людях і лише в їх діяльності здійснюються виробництво, проходять соціальні процеси, формується культура. Люди живуть в будинках, оточені своїми речами, користуються ними, керуються своїми звичками та нормами. Відповідно вони беруть участь у житті суспільства не під впливом біологічних інстинктів, а із необхідності в задоволенні повсякденних людських потреб.

Сучасна історична наука розглядає категорії суспільного розвитку дедалі конкретніше, тобто у нерозривному зв'язку із суб'єктом – живою людиною в усій різноманітності умов її існування. А повсякденне середовище і побут, не входячи безпосередньо в адміністративну систему чи право, ідеологію чи війну, утворюють їх підґрунтя. Побут же, у свою чергу, нероздільний із соціально-політичними та ідеологічними процесами, з історією суспільства і може бути використаний як джерело до їх вивчення.

За своєю прямою функцією предмет побуту належить до сфери людської життєдіяльності, лише частково – до суспільної сфери і виявляє прийняті в ній норми. Саме останнє і прийнято називати знаком, а його суспільний зміст – знаковим (теорія знаків, або семиотика).

Завдання історика і полягає у виявленні особливостей історичної семантики (знаковості) побутової повсякденності, що дозволить використати побутовий матеріал для історичної реконструкції. Використовуючи побут як джерело, історики не відновлюють магістральні шляхи суспільного прогресу, а локальні їх прояви. Отже, сенс їх діяльності при вивченні фактів повсякденного побуту полягає у відновленні мікроісторії, що переживається людьми, і співвідноситься із макроісторією як дві нерозривних частини.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 15 лекційних та 7 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Шульга С. А.

Християнська церква у становленні європейської цивілізації

Мета курсу: визначити роль християнської церкви у становленні європейської цивілізації.

Завдання курсу: простежити основні етапи розвитку християнської церкви у Західній Європі; вивчити організаційну структуру Церкви.

Зміст курсу: Тематично спецкурс охоплює три проблеми :

- християнство як основна форма світогляду середньовічної людини;
- Церква як організація і особлива роль у ній папства;
- Чернецтво як форма духовного життя середньовічної людини та його місце у розвитку середньовічної культури.

Для розкриття вказаних проблем використано відповідний історичний матеріал таких країн Західної Європи: Франції, Англії, Німеччини, Іспанії, Італії, а також скандинавських держав. Знайшли висвітлення, зокрема, такі питання з історії середньовічної Церкви: Церква і ранньофеодальна монархія; Монастирське життя в VI – IX ст.; Папство та «Священна Римська імперія» в XI – XIV ст.; Злет християнства. Доба папської могутності; Хрестоносний рух у середньовіччі; Монастирське життя в XII – XIII ст.; Єретики в середні віки. Західне середньовічне християнство не можна відокремлювати від східного, від розвитку Церкви у Візантії, тому розглядається особливе місце християнства і Церкви у Візантійській імперії.

Обсяг: 1,5 кредити (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Карліна О. М.

Християнська церква у становленні європейської цивілізації

Мета курсу: визначити роль християнської церкви у становленні європейської цивілізації.

Завдання курсу: простежити основні етапи розвитку християнської церкви у Західній Європі; вивчити організаційну структуру Церкви.

Зміст курсу: Тематично спецкурс охоплює три проблеми :

- християнство як основна форма світогляду середньовічної людини;
- Церква як організація і особлива роль у ній папства;
- Чернецтво як форма духовного життя середньовічної людини та його місце у розвитку середньовічної культури.

Для розкриття вказаних проблем використано відповідний історичний матеріал таких країн Західної Європи: Франції, Англії, Німеччини, Іспанії, Італії, а також скандинавських держав. Знайшли висвітлення, зокрема, такі питання з історії середньовічної Церкви: Церква і ранньофеодальна монархія; Монастирське життя в VI – IX ст.; Папство та «Священна Римська імперія» в XI – XIV ст.; Злет християнства. Доба папської могутності; Хрестоносний рух у середньовіччі; Монастирське життя в XII – XIII ст.; Єретики в середні віки. Західне середньовічне християнство не можна відокремлювати від східного, від розвитку Церкви у Візантії, тому розглядається особливе місце християнства і Церкви у Візантійській імперії.

Обсяг: 1,5 кредити (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Карліна О. М.

**Еволюція державно-політичного устрою
Московської держави (Росії) в другій половині XV - XVIII ст.**

Мета курсу : формування у студентів уявлення про основні етапи становлення, розвитку і трансформації визначальних елементів російської державності та аналіз її характеру на різних етапах історичного розвитку у визначений хронологічний період.

Завдання курсу : визначити головні чинники становлення та формування російської державності; виявити загальні та особливі риси розвитку російської державності на фоні загальноєвропейського процесу; проаналізувати економічні, політичні, соціальні, культурно-етнічні характеристики державно-політичної організації суспільства Московії в процесі її еволюції до кінця XVIII ст.; простежити основні напрями еволюції і трансформації суспільно-політичного устрою та державно-політичної структури Московської держави (Росії); розглянути механізми ідеологічного та політико-правового обґрунтування моделі державно-політичного устрою на певних етапах історичного розвитку.

Зміст курсу: Даний спецкурс пропонується студентам III курсу історичного факультету денної форми навчання і IV курсу заочної форми навчання. Він передбачає поглиблений розгляд процесів еволюції і трансформації суспільно-політичного устрою та державно-політичної структури Московської держави (Росії) впродовж другої половини XV – XVIII ст. Тематика лекцій включає в себе ряд дискусійних питань пов'язаних, зокрема, з проблемами впливу геополітичного фактора на характер державотворчих процесів у Східній Європі, аналізом основних механізмів політико-правового оформлення Московської державності на межі XV-XVI ст., визначенням суті тоталітарно-репресивного режиму самодержавної монархії встановленого в Московській державі в період опричнини, з'ясуванням особливостей процесу становлення російського абсолютизму і ін.

Обсяг: 1,5 кредити (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Ткачук А. П.

Друга Річ Посполита: особливості політичного, економічного та соціокультурного розвитку

Мета курсу: вивчення причин, передумов та основних етапів становлення державності; аналіз особливостей суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку Другої Речі Посполитої.

Завдання курсу: визначити особливості суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного життя міжвоєнної Польщі; простежити основні напрямки зовнішньої політики Другої Речі Посполитої.

Зміст курсу: Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного життя Другої Речі Посполитої – польської держави, відновленої у 1918 році після 123 років поділів Австрією, Прусією та Росією.

Навчальна дисципліна передбачає вивчення причин, передумов та основних етапів становлення державності; аналіз особливостей суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку; простеження головних тенденцій соціокультурного життя, еволюції підходів до вирішення національного та релігійного питання; визначення місця та ролі Другої Речі Посполитої у системі міжнародних відносин у 1918 – 1939 рр.; з'ясування причин втрати державності восени 1939 р.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 11 лекційних та 11 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Разиграєв О. В.

Європейський фашизм у XX столітті

Мета курсу: на зіставних, компаративістських засадах історії фашизмів з'ясувати їх національну самобутність, а разом із тим універсальність європейського фашистського феномену;

Завдання курсу: на підставі аналізу багаторічних теоретичних дискусій визначити ступінь фахового консенсусу щодо осягнення фашизму як родового поняття, тобто фашизму як широкого за обсягом, компаративного за функцією, номотетичного загального поняття; розглянувши стан історіописання проблеми та його динаміку від національно-історичного розуміння до порівняльної типологізації фашизмів, визначити концептуальну придатність максималістського, побудованого на підставі так званого реєстрового підходу до визначення фашизму (С.Пейн, Х.Лінц) чи мінімалістських визначень (Р.Гріффін, А.Галкін).

Зміст курсу логічно укладається в три проблемно-тематичні блоки:

Перший - «Європейський фашизм чи фашизми: порівняльна історія» - вміщує лекції про історію італійського фашизму; націонал-соціалізму; фашистських і парафашистських рухів у Австрії, Угорщині, Румунії, Хорватії, Іспанії та Франції; межові варіанти фашизму у Великій Британії, Фінляндії, Бельгії, Голландії, Данії, Швеції, Швейцарії, Норвегії; перед фашистські випадки у Словаччині, Польщі, Португалії;

Другий – «Універсальний фашизм чи універсальне в фашизмі: чи був фашистський інтернаціонал?»;

Третій – «Компаративістика європейського фашизму: на роздоріжжі історіографічних інтерпретацій» - подає аналіз трьох циклів історіографічного осягнення фашизму, а саме: середини 1930-х – середини 1950-х років, у рамках якого в основному зусиллями філософів, соціологів, політологів поняття фашизму було заміщене тоталітаризмом із наголошуванням на процеси одержавлення фашизму за мінімізації оцінки генези фашистських ідеологій та рухів; початку 1960-х – початку 1990-х років, позаяк 1963 року Е.Нольте запровадив поняття «фашистська епоха», по-мінімалістському означив фашизм за особливостями ідеології, руху та режиму, спробував уперше типологізувати фашизм, ці намагання підхопили історики – максималісти Ю.Вебер, Дж.Л.Моссе, С.Пейн (усі - США), Р.де Феліче (Італія), З.Штернхелл (Ізраїль) та ін.; від початку 1990-х років Р.Гріффін започаткував донині чинний етап історіописання, визначивши універсальний фашистський мінімум – ідеологію палінгенетичного ультра націоналізму як чинника правої анти консервативної революції, а незалежно від нього проф. А.Галкін 1995 р. означив фашизм як «правоконсервативний революціонаризм», уможлививши подобу фахового консенсусу, принаймні, у колі англо-американських істориків.

Обсяг: 4 кредити (120 год); заплановано 10 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – ст. викладач Панасюк В. В.

Політична традиція США у XX столітті

Мета курсу: здійснити аналіз: історії демократичної ідеї у США як республіканського конституціоналізму та віри пересічного американця; процесу функціонування інституту президентства та віце-президентства; форм взаємодії партійної системи та виборців, її вияву в діяльності конгресу США та штатних легіслатур; діяльності Верховного суду США, його тлумачень конституції та політичних аспектів юридичного процесу; проблем влади та рівноваги як комбінації більшості та меншості, централізму та ортодоксального регіоналізму.

Завдання курсу: розуміння того, що політична традиція виразно демонструє поєднання непорушної віри в управління більшістю та демократичну ідею із відданістю громадянським свободам та ідеалу вільного суспільства, і одночасно прагматичний підхід до влади та управління. Прагматизм виявляє себе у мистецтві балансування між різноскерованими тисками та у використанні президентської влади та інших способів ефективного управління.

Зміст курсу: При вивченні курсу студенти матимуть змогу переконатися, що: 1) система державної влади США зробила значний внесок, радше практичний, ніж теоретичний – у мистецтво управління; 2) її видатним здобутком є федералізм як ефективно функціонуюча рівновага; строга законність, дотримання якої контролюється із допомогою конституційного нагляду на рівні штатних і федеральних судів; конституційний конвент як метод підготовки та перегляду основного закону; двопартійна система як гарантія політичної опозиції, а також спосіб організації влади та її передачі; президентське правління на противагу парламентаризму, а також лідерство та відповідальність президента для збалансування дестабілізуючих змін кабінету; півнезалежні адміністративні органи, на які покладено демократичний контроль над економікою в умовах сучасної технології.

Обсяг: 1,5 кредити (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – ст. викладач Панасюк В. В.

Холодна війна: витоки, етапи, наслідки

Мета курсу: вивчення причин, передумов та основних етапів «холодної війни».

Завдання курсу: визначити причини та передумови «холодної війни»; з'ясувати хід та результати основних військових конфліктів; охарактеризувати головні чинники розпаду двополюсного світо влаштування.

Зміст курсу: Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичне явище «холодної війни»: глобальної геополітичної, військової, економічної та ідеологічної конфронтації між СРСР і його союзниками, з одного боку, і США та їх союзниками – з іншого, що тривала з середини 1940-х до початку 1990-х років.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 10 лекційних та 9 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Разиграєв О. В.

Історія держави і права зарубіжних країн в епоху античності і середньовіччя

Мета курсу: вивчити і узагальнити процеси виникнення, розвитку і наступних змін у правових звичаях і законах різних народів та держав протягом усієї історії людства.

Завдання курсу: показати історичний досвід створення права у його широкому соціальному змісті та призначенні.

Зміст курсу: Курс «Історія держави і права зарубіжних країн» вивчає і узагальнює процеси виникнення, розвитку і наступних змін у правових звичаях і законах різних народів на всьому проміжку історії людства – давньої, Середніх віків, нової, новітньої та сучасної. При цьому історія держави і права не зводиться до простого хронологічного викладу подій і процесів, які мали місце в історії, або до складнішого історичного співставлення певних узагальнених типів правових систем, систем права або ж систем законодавства. Історія держави і права різних народів та націй розкривається через аналіз досвіду створення і конструювання певних загальнолюдських правових звичаїв, традицій, положень, які не втратили цивілізаційного значення й сьогодні; також прослідковується спадкоємність, наступність чи перервність, спільне та відмінне у розвитку історичних форм державного і правового устрою в різних народів у різному часовому вимірі. При викладі матеріалу широковикористано порівняльний та проблемно-хронологічний методи з урахуванням зв'язків насамперед з політичною та соціальною історією.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 11 лекційних та 11 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач - доц. Карліна О. М.

Історія держави і права зарубіжних країн у новий та новітній час

Мета курсу: вивчити і узагальнити процеси виникнення, розвитку і наступних змін у правових звичаях і законах різних народів та держав протягом усієї історії людства.

Завдання курсу: показати історичний досвід створення права у його широкому соціальному змісті та призначенні.

Зміст курсу: Курс «Історія держави і права зарубіжних країн» вивчає і узагальнює процеси виникнення, розвитку і наступних змін у правових звичаях і законах різних народів на всьому проміжку історії людства – давньої, Середніх віків, нової, новітньої та сучасної. При цьому історія держави і права не зводиться до простого хронологічного викладу подій і процесів, які мали місце в історії, або до складнішого історичного співставлення певних узагальнених типів правових систем, систем права або ж систем законодавства. Історія держави і права різних народів та націй розкривається через аналіз досвіду створення і конструювання певних загальнолюдських правових звичаїв, традицій, положень, які не втратили цивілізаційного значення й сьогодні; також прослідковується спадкоємність, наступність чи перервність, спільне та відмінне у розвитку історичних форм державного і правового устрою в різних народів у різному часовому вимірі. При викладі матеріалу широковикористано порівняльний та проблемно-хронологічний методи з урахуванням зв'язків насамперед з політичною та соціальною історією.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 11 лекційних та 11 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач - доц. Карліна О. М.

Методика викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах

Мета курсу: підготувати студентів до проведення уроків правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання курсу:

- вивчити шкільні програми та підручники з курсу правознавства;
- засвоїти теоретичні основи методики в обсязі запропонованого курсу;
- уміти формувати навчально-методичну базу з предмета;
- добирати наочність та сучасні технічні засоби навчання при підготовці до уроків правознавства;
- засвоїти теоретичні основи сучасного уроку правознавства та методику проведення нетрадиційних уроків правознавства.

Зміст курсу: «Методика викладання правознавства» - це педагогічна наука, що визначає теоретичні засади навчання правознавству учнів загальноосвітньої школи і рекомендує вчителям найефективніші методи і прийоми вдосконалення навчання правознавству школярів, формує в учнів наукове уявлення про право. У формуванні бази предмета «Методика викладання правознавства» беруть участь не тільки науковці. Активними дослідниками незвіданих стежин, дієвими помічниками вчених у перевірці нових ідей виступають учителі, їхня навчальна робота. Мета, завдання, особливості спецкурсу полягають не тільки в сприянні поглибленню знань майбутнього вчителя з теорії цієї науки, а й в ознайомленні з найефективнішими новими формами організації навчального процесу з правознавства, найдоцільнішими методами та прийомами навчання школярів правознавству на сучасному етапі розвитку школи.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 10 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Прокопчук В. Є.

Історія екскурсійної діяльності

Мета курсу: полягає у вивченні становлення екскурсійної та туристської діяльності, як в Україні так і в світі.

Завдання курсу: - вивчити історичний шлях становлення екскурсійної роботи в Україні;
- ознайомити студентів з основними подіями розвитку екскурсійної та туристської діяльності в країнах Європи та СРСР;
- підібрати матеріали до оглядової екскурсії по сучасному Луцьку.

Зміст курсу: Останнім часом туризм одержав значний розвиток і став масовим соціально-економічним явищем міжнародного масштабу. Швидкому його розвитку сприяє розширення політичних, економічних, наукових і культурних зв'язків між державами і народами світу.

Масовий розвиток туризму дозволяє мільйонам людей розширити знання з історії своєї Батьківщини та інших країн, познайомитися з визначними пам'ятками, культурою, традиціями тієї чи іншої країни. У форматі спецкурсу студенти ознайомляться з історією екскурсійної діяльності згідно хронологічних меж: просвітницький період (до 90-х р. ХІХст); підприємницький період (1890-1917 рр.); туристсько-екскурсійна робота в 1917-1930 р; організаційно-централізований період (1930-1970 р.); адміністративно-нормативний період (1970-1990 р.); сучасний період.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 15 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Прокопчук В. Є.

Організація екскурсійної діяльності

Мета курсу: виявлення особливостей розвитку екскурсійної справи в контексті еволюції туристичної діяльності.

Завдання курсу: полягає у формуванні системи базових знань в основі яких лежить дві складові – генетична та теоретична. Генетична складова розкриває історію екскурсійної діяльності та особливості її розвитку в Україні, сучасний стан та перспективи розвитку. Теоретична складова включає знання теорії (сутність екскурсії, її ознаки та функції, підходи до класифікації за різними критеріями, застосування елементів педагогіки, психології та логіки в екскурсії, структура екскурсії).

Зміст курсу: У ході вивчення дисципліни передбачено виявлення особливостей розвитку екскурсійної справи в контексті еволюції туристичної діяльності; визначення особливості створення інноваційного екскурсійного продукту; розкриття механізмів управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах, а також організаційно-інституційних засад розвитку екскурсійної справи в Україні; вивчення сутності сучасних інструментів маркетингу і менеджменту екскурсійної діяльності, моделі управління екскурсійною діяльністю на національному рівні.

Обсяг: 4 кредити (120 год); заплановано 11 лекційних та 11 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Білик В. А.

Методика підготовки та проведення екскурсій

Мета курсу: сформувати у студентів теоретичних знань та практичних навичок з організації та планування екскурсійної діяльності.

Завдання курсу: розробка та проведення екскурсій (методичні прийоми показу, розповіді, використання наочних матеріалів «портфеля екскурсовода» тощо) різних за змістом, складом учасників, місцем проведення, способом пресування та формою проведення, а також з особливостей надання екскурсійних послуг різним категоріям туристів.

Зміст курсу: Створення екскурсії - складний процес, що вимагає від організаторів екскурсійної справи великих творчих зусиль. Процес підготовки нової екскурсії включає в себе визначення теми, постановку мети завдань екскурсії, вивчення і відбір екскурсійних об'єктів, складання маршруту екскурсії, вивчення і відбір екскурсійних об'єктів, складання маршруту екскурсії, вивчення літературних джерел по темі екскурсії, експозицій та фондів музеїв, консультації у фахівців, написання контрольного тексту екскурсії, комплектування «портфеля екскурсовода», вибір методичних прийомів проведення екскурсії, складання технологічної карти екскурсії.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 10 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Білик В. А.

Гетьманщина: політика і суспільство в останній чверті XVII – 80-х рр. XVIII ст.

Мета курсу: поглиблене вивчення студентами бакалаврату політичної, економічної та етнокультурної історії автономного Лівобережного регіону з Києвом – Гетьманської України у хронологічному відтинку останньої чверті XVII ст.: від 1676 р. – дати капітуляції гетьмана Петра Дорошенка і фактичного припинення Руїни, “Вічного миру” 1686 р., приходу до влади 1687 р. гетьмана Івана Мазепи – аж до ліквідації інституту гетьманату в 1764 р., полковосотенного устрою у 1782 р. та поступової уніфікації української автономії.

Завдання курсу: вивчення і переосмислення фактографії подій та явищ, пов’язаних із Гетьманщиною – Українською козацькою державою у вигляді Війська Запорозького, яка мала чіткі ознаки самостійного державного утворення – автономії у складі Московського царства, а згодом – Російської імперії та була своєрідним епіцентром української історії нового часу.

Зміст курсу: Феномен Гетьманщини: узгодження словників. Територія і типологія козацької автономії. Джерельна база, історіографія та періодизація історії Гетьманщини. Політична історія: дискусійні моменти. Соціальна структура суспільства Гетьманської України. Українське право і судочинство. Економічний розвиток. Військова організація. Культурне життя. Російський централізм і занепад української автономії. Ліквідація автономного устрою козацького Гетьманату в 60 – 80-х рр. XVIII ст. Роль і місце Гетьманщини в історії України.

Обсяг: 1,5 кредити (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. В.В. Пришляк

Український національно-визвольний рух в період Другої світової війни.

Мета курсу: поглиблення знань студентів з проблем Другої світової війни, допомогти зрозуміти причини виникнення та генези українського національно-визвольного руху, проаналізувати поняття – український націоналізм, національно-визвольний рух, фашизм, нацизм, інтегральний націоналізм, тоталітаризм, визначити роль України в міжнародній політиці 1930-х–1940-х рр., проаналізувати наслідки Другої світової війни для населення України.

Завдання курсу: вивчити основні причини виникнення національно-визвольного руху, проаналізувати тактику та стратегію боротьби за державний суверенітет, проаналізувати наслідки боротьби для українського народу, сформувати у студентів комплекс умінь та навичок роботи з історичними джерелами.

Зміст курсу: Державна політика польського уряду щодо українського населення в 1920-30-х рр. Зародження політичних партій та громадських організацій на Закарпатті. Встановлення радянської влади на західноукраїнських землях 1939-1941 рр. Національно-визвольний рух на першому етапі Другої світової війни. Загострення суспільно-політичної ситуації в СРСР 1939-1941рр. Український визвольний рух в період німецько-фашистської окупації. Соціально-політична обстановка на Західних землях України наприкінці Другої світової війни. Визвольний рух на території України у перші повоєнні роки 1945-1953 рр. Зміна політичної та військової доктрини ОУН-УПА 1944-1950 рр.

Обсяг: .

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – проф. Ленартович О.Ю.

Історія політичних партій і рухів в Україні XX століття

Мета курсу: поглиблення знань студентів з новітньої історії України, вивчення передумов утворення, програмних засад і практичної діяльності політичних партій і рухів в Україні у XX столітті.

Завдання курсу: ознайомити студентів із фактологічним та аналітичним матеріалом із історії політичних партій і рухів, особливостями програмних стратегічних завдань та тактичних прийомів, які вони застосовували в Україні у XX столітті; простежити основні етапи становлення політичних партій і рухів; прослідкувати структуру і зміст створення, поширення та соціальні функції рухів, громадських об'єднань і політичних партій; сприяти вдосконаленню умінь і навичок аналізувати історичний матеріал, орієнтуватися у політичній структурі українського суспільства.

Зміст курсу: Соціально-економічні і політичні передумови виникнення політичних партій в Україні. Суспільні рухи, політичні організації і партії в Україні в XIX ст. Політичні партії і суспільні рухи в Україні на початку XX ст. (1900 – березень 1917 р.). Політичні партії в боротьбі за державність України (березень 1917–1920 рр.).

Суспільно-політичне життя радянської України (1921–1939 рр.). Українські національні політичні партії і громадські організації і товариства в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.). Партійно-державна тоталітарна система в УРСР (1939–1953 рр.). Суспільно-політичне життя в УРСР в післясталінський період (1953– 1985 рр.).

Відновлення політичного плюралізму. Становлення багатопартійної системи в Україні (1985–1991 рр.). Політичні партії і суспільні рухи в незалежній Україні (1991 р. – до наших днів).

Обсяг: 2 кредити (72 год); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – професор М. М. Кучерепа

Дисидентський рух в Україні

Метою спецкурсу є формування у студентів цілісного та об'єктивного уявлення на рівні вимог вищої школи про витoki та подальшу еволюцію дисидентського руху в конкретно-історичних умовах панування тоталітарного режиму в Україні, про соціальну базу руху, ідейну спрямованість і практичну діяльність представників різних течій опозиції та історичне значення дисидентського руху.

Основними завданнями спецкурсу є визначення соціально-політичних передумов виникнення дисидентського руху, висвітлення основних напрямів і течій в українській опозиції до тогочасного комуністичного режиму, виявлення загальних та особливих рис українського дисидентства. Предмет передбачає аналіз еволюції дисидентського руху від культурництва до політичного дисидентства і правозахисного руху, розгляд форм і методів діяльності влади з придушення національно-визвольного руху, характеристику історичної ролі дисидентства і його місця в українському національно-визвольному русі ХХ століття.

Зміст курсу: Дисидентський рух: зародження, розвиток, течії, організації, лідери. Хрущовська десталінізація та нові тенденції в суспільно-політичному і культурному житті України. Шістдесятництво – рух за національно-культурне відродження в Україні. Посилення опозиційності інтелігенції. Політичне дисидентство. Релігійні течії в дисидентському русі. Літературно-публіцистична творчість дисидентів. Самвидав. Підпільні групи і організації. Правозахисний рух. Українська Гельсінська група. Репресивна політика влади. Політичні портрети представників опозиційного руху.

Обсяг: 1, 5 кредитів (54 год.); заплановано 7 лекційних та 5 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – проф. Баран В. К.

Екскурсійні маршрути України

Метою спецкурсу «Екскурсійні маршрути України» є вивчення різноманітних складових туристичних ресурсів України, сприяння розвитку туристичної інфраструктури для створення конкурентоспроможного національного продукту.

Основними завданнями спецкурсу є виявлення основних проблем розвитку історичного туризму в Україні, окремих регіонах і місцевостях; визначення його перспектив; з'ясування конкретних факторів його формування; розроблення методичних схем і рекомендацій вивчення краєзнавчих об'єктів, екскурсій до краєзнавчих музеїв, тематичних розповідей; навчально-практичні роботи (з документами, архівними матеріалами з історії краю); створення туристичних маршрутів.

Основний зміст: Що таке «екскурсія». Різні аспекти екскурсії. Спілкування – ознака усіх екскурсій та специфічні ознаки окремих видів екскурсій. Етапи підготовки екскурсії. Визначення мети екскурсії. Вибір теми екскурсії. Відбір літератури та визначення інших джерел інформації. Складання маршруту екскурсії. Відбір та вивчення об'єктів екскурсії. Вивчення і дослідження історії вказаних об'єктів, діяльності видатних постатей. Підготовка контрольного тексту.

Основні напрями історико-туристичної географії Західної та Правобережної України. Карпатський регіон: Львівщина, Закарпаття, Північна Буковина. Історико-культурний заповідник «Тустань», музей-заповідник «Золочівський замок», історико-архітектурний заповідник «Жовква», музей-заповідник «Одеський замок», «Белз» – історико-культурний заповідник, замкове «намисто» Закарпаття, Ужгород, Мукачево, Берегово, Хуст, Чернівці, історико-архітектурний заповідник «Хотинська фортеця», Кіцмань.

Історичний туризм на Волині. Луцький історико-культурний заповідник, історико-культурний заповідник «Володимир», Святогірський монастир, Жидичинський монастир, Ковель, меморіали ОУН-УПА, Історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви», «Козацькі могили», Дубно – історико-культурний заповідник, форт Тараканів, Острог – історико-культурний заповідник, Дермань, Корець, Гоща, Новоград-Волинський, Троїцький монастир, Кременецько-Почаївський історико-архітектурний заповідник, Збараж – історико-архітектурний заповідник, Бучач, Струсів, Вишневець, Терехів, Кам'янець-Подільський історико-архітектурний заповідник. Сатанів, історико-культурний заповідник «Меджибіж», Ізяслав, скельний монастир, історико-культурний заповідник «Буша», Вінниця, Бар, Тульчин, Хмільник, Муровані Курилівці.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 18 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – Понедельник Л. А.

Історія держави і права України

Метою знань історичних підвалин українського державо і правотворення, на ґрунті узагальнення й аналізу досвіду минулого є пізнання сутності нової системи права в державі, в якій має утвердитися верховенство закону.

Завданням є основні визначення стійких тенденцій, закономірностей розвитку історико-правових явищ, формування національної свідомості, високих моральних і правових цінностей, поваги до минулого українського народу та віри в його майбутнє. Дослідження державно-правових явищ ґрунтується на їх науковій систематизації та періодизації в хронологічній послідовності.

Зміст: Вступ до спецкурсу «Історія держави і права України». Предмет, метод та завдання курсу. Періодизація історії держави і права України. Рабовласницькі державні утворення і право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я. Державність Київської Русі. Давньоруське право. Галицько-Волинське князівство та його право. Литовсько-Руська держава та її право. Правове становище українських земель у складі Речі Посполитої. Запорізька Січ: військово-політичний устрій та право. Козацько-гетьманська держава та її право. Суспільно-політичний устрій і право на українських землях у складі імперій. Державний лад і право УНР періоду Центральної Ради. Українська держава і право (Гетьманат П. Скоропадського). УНР часів Директорії та її право. ЗУНР та її право. Утворення радянської держави і права в Україні. Радянська державність і право в Україні у 20-30-х рр. XX ст. Держава і право України у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Держава і право УРСР у повоєнні роки та період деєталінізації (1945–перша половина 1960 рр.). Держава і право України в період «застою» (середина 1960–середина 1980 рр.) Державно-правовий розвиток України в період перебудови (1985–1991 рр.). Держава і право сучасної України.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 10 лекційних та 9 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач –Понедельник Л. А.